

NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM
REGIONÁLIS PEDAGÓGIAI SZOLGÁLTATÓ ÉS KUTATÓ KÖZPONT

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

10. évfolyam számára

2012/2013. TANÉV

MEGYEI FORDULÓ

2013. február 13. 14.00 – 16.00

Visegrád¹

A tanuló kódszáma:	
--------------------	--

A feladatlap összeállítója: B. Balogh Éva, szaktanácsadó

¹ <http://www.google.hu/imgres?q=m%C3%A1ty%C3%A1s+renesz%C3%A1nsz> (2013.február 6.)

Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le! Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!

1. Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás elé!

- a) ___ Kr.e.490-ben Marathonnál zárt hadrendben, teknősalakzatban harcoltak a spártaiak a perzsák ellen.
- b) ___ A triérészek (három evezősoros hajók) alkalmazása segítette a szalamiszi győzelemben.
- c) ___ Az athéni kivitel egyik legfőbb terméke a fazekasáru, a borostyán, az olajbogyó és a selyem volt.
- d) ___ A perzsák fölött aratott görög győzelmet követően Athén igazi nagyhatalommá vált,de ezzel kivívta a krétai uralkodó haragját.
- e) ___ Hannibál Cannaenál az Alpokon áthozott harci elefántok és a közben kitört rabszolgafelkelések miatt győzhette le a 80 000 fős római sereget Kr.e 216-ban.
- f) ___ Diocletianus császár az addigi kettő helyett négy részre osztja Pannóniát: Savaria, Sopianae, Siscia és Sirmium lesz az új tartományok székhelye.
- g) ___ A római katakombák (sírboltok,kripták) voltak az első keresztények föld alatti temetkező- és gyülekezőhelyei.
- h) ___ Szvatopluk a Cseh-medencére és a Balkán-félszigetre is kiterjesztette hatalmát.
- i) ___ Kőrösi Csoma Sándor volt az első magyar tudós,aki az őseinket keresve eljutott Tibetbe is.
- j) ___ A rendi dualizmus a feudalizmus hanyatlása idején jellemző,a hatalom megosztása a király, a rendek és a papság között.
- k) ___ A hét szabad művészet (septem artes liberales) a triviumból és a quadriviumból állt.
- l) ___ A városiasodást szolgálta, hogy több helyütt kikövezték az utcákat, csatornákat létesítettek.

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
.../12	

2. Írja soronként a közös jellemzőt az adatok utáni vonalra!

- a) Mercurius, Vulcanus, Minerva _____
- b) 500 mérősök,300-500 mérősök,200-300 mérősök _____
- c) Zsinagóga, Ószövetség, egyistenhit _____
- d) Aachen, kancellária, Karoling-minuszcula _____
- e) Gölnicbánya, Rozsnyó, Telkibánya _____
- f) Muhi, Zágráb,Trogir(Trau) _____

a	b
c	d
e	f
.../ 6	

3. KAKUKKTOJÁS: Húzza alá azt az elemet, amelyik nem illik a sorba. Indokolja választását!

- a) kündü (kende), táltos, gyula _____
- b) Leonardo da Vinci, Bernini, Michelangelo _____
- c) Csák Máté, Borsa Kopasz, Wittelsbach Ottó _____
- d) Kapuadó, füstpéncz,rendkívüli hadiadó _____
- e) Vasco da Gama, Toscanelli, Bartolomeo Diaz _____

a2	b2
c2	d2
e2	
.../ 10	

4. Írja a vonalra, ki mondta vagy mondhatta volna!

- a) _____: „A római egyház még soha nem tévedett, az írás tanúsága szerint örökké tévedhetetlen lesz...”
- b) _____: „Ha fiúörökös nélkül halnék meg, trónomat a magyar király vagy annak örököse foglalhatja el”
- c) _____: „Rigómezőnél 1389-ben legyőztem a szerbeket és elértem a Magyar Királyság határát”
- d) _____: „Mátyás király krónikásaként megírtam a magyarok krónikáját régi krónikatöredékeket is felhasználva Zsigmond király idejétől.”
- e) _____: „Az apám által megvédett Nándorfehérvárt nem adom át V. Lászlónak és Cillei Ulriknak.
- f) _____: „A spanyol királynő támogatásával felszerelt Nina, Pinta és a Santa Maria nevű hajóinkkal elértem India partjait két hónap alatt.”

a	b
c	d
e	f
.../ 6	

5. Írja be a következő állítások betűjelét a táblázatba a megfelelő történelmi személy neve alá!

IV. Béla	I. Károly	Nagy Lajos	Luxemburgi Zsigmond	Hunyadi János	Hunyadi Mátyás	II. Ulászló	II. Lajos

- a) Az 1490-es rákosi országgyűlésen választják meg királynak súlyos feltételeket szabva számára.
- b) Reálpolitikusként az oszmán birodalommal szemben az aktív védekezés politikáját folytatta.
- c) Megerősíti az Aranybulla törvényeit.
- d) Elsimítja a lengyel-cseh viszályt. 1335-ben királytalálkozót szervez Visegrádon.
- e) Letelepíti a jászokat és a kunokat.
- f) Uralkodásának idejére esik az első végvárvonal összeomlása. Elesett Szabács, Zimony, Nándorfehérvár is.
- g) Megszüntette a kamara hasznát, bevezette királyi kincstár adóját (tributum fisci regalis).
- h) Az 1267. évi törvényében elrendeli, hogy „két vagy három nemes tartozzék Fehérvárra jönni”
- i) Seregének négy fegyverneme volt: nehézlovasság, könnyűlovasság, gyalogság, tűzéség
- j) Az állami főhivatalokba megbízható embereit nevezte ki. Például Ozorai Pipót, Stibort, Cillei Hermannnt.
- k) 1443-ban nemzetközi sereget szervezett és elindította „hosszú hadjáratát”, hogy kiűzze a törököt.
- l) Felismerte, hogy passzív védelemre kell berendezkedni és ezért megkezdte a déli határok mentén a végvári rendszer kiépítését.
- m) Kormányzósága idején igyekezett beszedni a királyi jövedelmeket, visszaszerezni a királyi városokat és várakat, hogy ezzel is segítse az ország felkészülését a török elleni harcban.
- n) 1405-ben elrendelte, hogy országosan egységes súly-, hossz- és űrmértékrendszert vezessenek be.

A c) pontban jelölt törvényt milyen néven említjük a magyar történelemben?

o) _____

Nevezzen meg legalább két fontos intézkedést a törvényből!

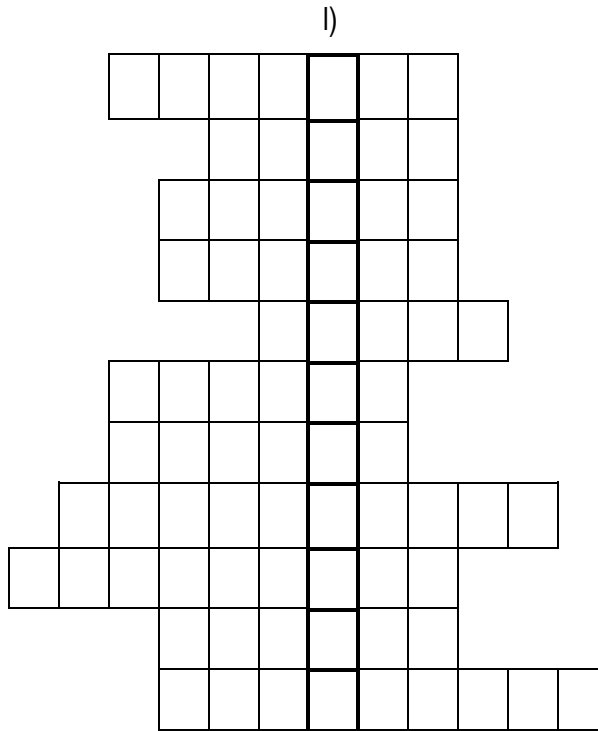
p) _____

q) _____

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	p
q	
.../17	

6. REJTVÉNY: Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

- a) A római köztársaság legnagyobb hatalommal rendelkező intézménye.
- b) Váltópénz a középkorban.
- c) Károly Róbert firenzei mintára veretett pénze.
- d) Vendég. Külföldről jött telepés.
- e) Mátyás ezt a várat vette vissza a töröktől 1463-ban.
- f) Cseh zsoldosvezér, az egyike a 7 főkapitánynak.
- g) Hunyadi Mátyás zsoldoseregének elnevezése.
- h) A XIV- XVI. században az embert középpontba állító eszmerendszer, világnézet.
- i) A késő római császárságban elterjedt földbirtoklási forma.
- j) Bizánci császár. III.Béla támogatója
- k) Külkereskedelmi vám I. Károly (Károly Róbert) korától.

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	p
q	r
.../18	

Magyarázza meg röviden a függőleges sorba írt történelmi fogalmat!

m) _____

Indokolja meg, hogy a magyar történelemben kiemelkedő szerepe volt! (n-o)

Kinek a nevéhez kötődik? p) _____

Rendeljen a névhez funkciót és évszámot! q) funkció: _____

r) évszám: _____

7. Írjon rövid levelet Budai Nagy Antalnak, melyben megindokolja, miért akar hozzá csatlakozni!

a	b
c	d
.../ 4	

8. Luxemburgi Zsigmond

- a) Kik segítették a hatalomhoz vezető úton Luxemburgi Zsigmondot Erzsébettel, az anyakirálynéval szemben? _____
- b) Milyen döntést hozott a nikápolyi csatavesztés után? _____
- c) Miért akarta megszerezni, befolyása alá vonni az országtól délre eső területeket; Havasalföldet, Moldvát, Boszniát? _____
- d) Hogyan erősítette hatalmát a királyi "tetszvényjog" (1404) kihirdetése? _____

- e) Miért kapcsolódik a kép Zsigmond uralkodásához? _____

- f) Zsigmond mely intézkedésével vált teljessé a jogilag egységes jobbágyság kialakulása? _____

a	b
c	d
e	f
.../ 6	

9. Érveljen a következő kulcsszavak felhasználásával (reneszánsz központ, corvinák, nyomtatás, humanisták, történetírók) amellet, hogy Mátyás támogatta a kultúrát!

„Különféle műtárgyakat hozatott... Festőket, szobrászokat, domborművészőket, fafaragókat, ezüstműveseket, építészeket hivatott be Itáliából... Pannóniát második Itáliává akarta tenni.”^{2 3}

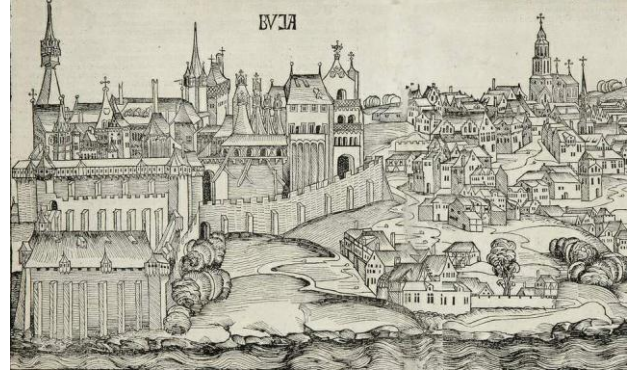
a	b
c	d
e	f
.../ 6	

² Antonio Bonfini (2007): Magyarország története. Főszerkesztő: Romsics Ignác. Akadémiai, Budapest. 251.p.
³ A kép forrása: <http://www.magyarvagyon.com/kultura/hungarikum/tortenelmi-hagyatek> (2013. február 6.)

10. ESSZÉ: Mutassa be a magyar városfejlődést ismeretei és a források segítségével! Válaszában térjen ki a várostípusokra, a polgárság megélhetési forrásaira! Ismertesse, hogyan differenciálódott a városi polgárság a 15. században!

"Mivel a sűrű piachálózat kialakult, a fejlődés azt kívánta meg, hogy a jelentősebb városokban hetente akár többször lehessen vásárt tartani. A kereskedő például szerdán Szécsényben, csütörtökön Balassagyarmaton, pénteken Vácott árulta portékáját. [...] A kutatás kimutatta, hogy a nagyobb városoknak a 15.században 50-60 kilométer átmérőjű tágabb vonzaskörzetei alakultak ki, amelyekben belül sorakoztak a kisebb oppidumok vagy piachelyek."⁴

„1402-ben a kézművesek fegyveresen vonultak fel a Szent György-napi tisztújításra, bíróválasztásra. Szakítva a korábbi szokással, a patríciusok helyett most a fegyveres tömeg választotta meg bírónak András mészároost, majd 1403-ban Lőrinc szűcsöt, 1404-ben pedig bizonyos Rigolinust. Az addigi 12 tagú városi tanács mellé egy másik, 24 tagú tanácsot is szerveztek, amelyben a céhek is képviseltették magukat.”⁵

a b

c d

e f

g h

i j

k l

m n

o

.../15

⁴ Draskóczy István (2000): A tizenötödik század története. Pannonica, Budapest. 78.p.

⁵ Bertényi Iván (2000): Szent István és öröksége. Vince Kiadó, Bp.2000.148.p.

